

Nr 68

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272) jämte motioner.

Propositionen

I propositionen 1968: 159 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att anta därvid fogat förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272).

I propositionen föreslås bl. a. sådana ändringar i uppbördsförordningen att Kungl. Maj:t får rätt att förordna om uttagande av preliminär A-skatt för skattskyldigs sidoinkomster, om detta är särskilt påkallat från uppbördssynpunkt. De föreslagna ändringarna betingas närmast av behovet av särbestämmelser om skatteavdrag på artistarvoden i vissa fall.

Författningsförslaget är av följande lydelse:

Förslag
till
Förordning
om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas, att 3 § 2 och 3 mom., 7 §, 13 §, 27 § 2 mom. samt 39 § 1 och 3 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

2 m o m. Preliminär skatt — — — — — preliminär B-skatt.

1. P r e l i m i n ä r A - s k a t t — — — — — bedriven rörelse.

Med tjänst — — — — — till avdrag.

Preliminär A-skatt skall utgå enligt skattetabell, som avses i 4 §, eller enligt de grunder som angivas i 7, 12 eller 40 §. *I särskilda fall* må lokal skattemyndighet föreskriva *annan* beräkningsgrund, exempelvis att skatten skall beräknas å viss del av inkomsten eller å inkomsten minskad med visst belopp eller att skatten skall utgå med särskilt angiven procent av inkomsten.

Preliminär A-skatt skall utgå enligt skattetabell, som avses i 4 §, eller enligt de grunder som angivas i 7, 12 eller 40 §. *Beträffande preliminär A-skatt för inkomst som avses under 1 andra stycket må Kungl. Maj:t föreskriva särskild beräkningsgrund. För enskilda fall* må lokal skattemyndighet föreskriva *särskild* beräkningsgrund, exempelvis att skatten skall beräknas å viss del av inkomsten eller å inkomsten minskad med visst belopp eller att skatten skall utgå med särskilt angiven procent av inkomsten.

Är den, — — — — — av tjänst.

Är i — — — — — preliminär A-skatt.

Öretal som — — — — — hela krontal.

2. P r e l i m i n ä r B - s k a t t skall i hemortskommunen för inkomståret utgöras av skattskyldig, som icke har att erlægga preliminär A-skatt, samt utgå för inkomster från den skattskyldiges samtliga förvärvskällor och för garantibelopp för fastighet ävensom för förmögenhet. I annan kommun än hemortskommunen skall preliminär B-skatt erläggas för inkomst av fastighet, rörelse och icke yrkesmässig avyttring av fastighet samt för garantibelopp

2. P r e l i m i n ä r B - s k a t t skall i hemortskommunen för inkomståret utgöras av skattskyldig, som icke har att erlægga preliminär A-skatt *enligt 1*, samt utgå för inkomster från den skattskyldiges samtliga förvärvskällor och för garantibelopp för fastighet ävensom för förmögenhet. I annan kommun än hemortskommunen skall preliminär B-skatt erläggas för inkomst av fastighet, rörelse och icke yrkesmässig avyttring av fastighet samt för

¹ Omtryckt 1967:625.

(Nuvarande lydelse)

för fastighet. Preliminär B-skatt skall utgå enligt särskild debitering.

3 m o m. Kungl. Maj:t må förordna, att preliminär A-skatt skall utgå *jämväl* för tilläggs pension enligt lagen om allmän försäkring samt för *sådan* folkpension som utbetalas tillsammans med tilläggs pension eller *i särskild ordning med hänsyn till samordning med personalpensionsförmån*, så ock för annan inkomst än sådan som i 2 mom. under 1 första och andra styckena sägs.

(Se vidare anvisningarna.)

(Föreslagen lydelse)

garantibelopp för fastighet. Preliminär B-skatt skall utgå enligt särskild debitering.

3 m o m. Kungl. Maj:t må förordna, att preliminär A-skatt skall utgå för tilläggs pension enligt lagen om allmän försäkring samt för folkpension som utbetalas tillsammans med tilläggs pension eller *annan förmån*.

Om det är särskilt påkallat från uppördssynpunkt, må Kungl. Maj:t förordna att preliminär A-skatt skall utgå även för annan inkomst än sådan som utgör den skattskyldiges huvudsakliga inkomst av tjänst eller likställes därmed enligt 2 mom. under 1 andra stycket.

Har förordnande meddelats enligt detta moment, skall i fråga om inkomst som förordnandet avser gälla vad Kungl. Maj:t föreskriver om beräkning av preliminär skatt, avdrag för preliminär och kvarstående skatt samt ansvarighet för sådan skatt, m. m.

(Se vidare anvisningarna.)

7 §.

För inkomst — — — — — av inkomsten.

Uppbäres inkomst — — — — — och uppördsnämnden.

Skatt enligt — — — — — tio kronor.

Att lokal skattemyndighet äger föreskriva särskilda grunder för uttagande av preliminär A-skatt framgår av 3 § 2 mom.

Att särskilda grunder för uttagande av preliminär A-skatt kan föreskrivas i vissa fall framgår av 3 § 2 mom.

Bestämmelserna i — — — — — av 40 §.

13 §.

Preliminär B-skatt skall, där nedan icke annorledes stadgas eller särskilda omständigheter ej till annat föranleda, utgå med belopp motsvarande den slutliga skatt, som påförts den skattskyldige året näst före inkomståret, till den del sistnämnda skatt avser annat än utskiftningsskatt, ersättningsskatt eller sådan i denna förordning icke omnämnd skatt eller avgift, vilken påförts jämligt bestämmelse i annan författning.

Preliminär B-skatt skall, där nedan icke annorledes stadgas eller särskilda omständigheter ej till annat föranleda, utgå med belopp motsvarande den slutliga skatt, som påförts den skattskyldige året näst före inkomståret, till den del sistnämnda skatt avser annat än utskiftningsskatt, ersättningsskatt eller sådan i denna förordning icke omnämnd skatt eller avgift, vilken påförts jämligt bestämmelse i annan författning.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Vid beräkning av preliminär B-skatt skall hänsyn tagas till preliminär A-skatt som den skattskyldige kan ha att erlægga på grund av förordnande enligt 3 § 3 mom. andra stycket.

Har skattskyldig — — — — — sådan taxering.
Preliminär B-skatt — — — — — slutlig skatt.

27 §.

2 m o m. Vid debitering av slutlig skatt skall skattskyldig gottskriv-
vas:

1) debiterad preliminär B-skatt;
2) sådan preliminär A-skatt, som den skattskyldiges arbetsgivare i strid mot *bestämmelserna nedan* i denna förordning underlåtit att innehålla genom skatteavdrag och som till följd härav av lokal skattemyndighet fastställts till betalning; samt

3) annan än — — — skattskyldige erlagts.

2 m o m. Vid debitering av slutlig skatt skall skattskyldig gottskriv-
vas:

1) debiterad preliminär B-skatt;
2) sådan preliminär A-skatt, som den skattskyldiges arbetsgivare i strid mot denna förordning *eller med stöd av förordningen meddelade bestämmelser* underlåtit att innehålla genom skatteavdrag och som till följd härav fastställts till betalning; samt

3) annan än — — — skattskyldige erlagts.

39 §.

1 m o m. Vid utbetalning — — — — — erlægga (skatteavdrag).
Har arbetstagare, — — — — — första utbetalningstillfället.

Kungl. Maj:t må i samband med förordnande enligt 3 § 3 mom. föreskriva, att skatteavdrag för kvarstående skatt skall verkställas i annan ordning än i nästföregående stycke sägs.

3 m o m. Har Kungl. Maj:t meddelat förordnande som i 3 § 3 mom. sägs, skall i fråga om skyldighet att verkställa skatteavdrag, m. m. gälla vad i samband därmed föreskrives.

(Se vidare anvisningarna.)

3 m o m. Har Kungl. Maj:t meddelat föreskrift som i 3 § 2 mom. under 1 tredje stycket sägs, skall i fråga om skyldighet att verkställa skatteavdrag, m. m., gälla vad *Kungl. Maj:t med anledning därav förordnar.*

(Se vidare anvisningarna.)

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1969.

Motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget återfinns under följande rubriker på nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Inledning, s. 5—6

Gällande bestämmelser m. m., s. 6—7

Departementspromemorian, s. 7—9

Remissyttrandena, s. 10—14

Departementschefen, s. 14—20.

Motionerna

Yrkanden

Med anledning av propositionen har väckts följande motioner

1) de likalydande motionerna I: 1026 av herr *Lundberg* samt II: 1298 av herrar *Nordgren* och *Ringaby*, i vilka yrkats, att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 159 tar i beaktande de synpunkter som framförts i motionerna;

2) motionen II: 1297 av fru *Marklund m. fl.*, vari yrkats, att skatteavdraget på artistarvoden fastställs till 30 procent och att det minimibelopp från vilket skatteavdrag får göras bestäms till 300 kr.

Motivering

I: 1026 och II: 1298

Frågan om en förenkling och effektivisering av skatteuppbörden kan sägas vara av central betydelse för den skattelagstiftande myndigheten. Förslaget om rätt för Kungl. Maj:t att förordna om uttagande av preliminär A-skatt för skattskyldigs sidoinkomster måste anses vara ett steg i rätt riktning. Tyvärr avser departementschefen att i första hand tillämpa denna bestämmelse endast på artistarvoden. Någon generell regel om skatteavdrag på sidoinkomster kommer således inte att införas i detta skede, vilket måste beklagas. I likhet med flertalet remissinstanser anser motionärerna dock vissa artisters skatteförhållanden så otillfredsställande att det kan vara motiverat att redan nu införa speciella regler för denna yrkesgrupp. Reglerna måste dock ges en sådan utformning att tillräcklig hänsyn tas till den enskilde artistens arbetsvillkor. Bestämmelserna måste uppfylla vissa elementära krav.

Det första kravet gäller skattskyldighetens omfattning, dvs. vad som skall förstås med artist. Det måste anses absolut nödvändigt att den krets som berörs av bestämmelserna i fråga noga bestäms. I annat fall uppkommer omedelbart gränsdragningsproblem med stor osäkerhet bland skattskyldiga och arbetsgivare som följd. En allmän beskrivning av vad som avses med artistisk verksamhet och en exemplifiering av artistbegreppet bör således inarbetas i bestämmelserna.

När det gäller skatteplikten måste tillräcklig hänsyn tas till de materiellt-rättsliga reglerna. I de fall artisten har förhållandevis låga kostnader i samband med uppdraget kan ett skatteavdrag på bruttobeloppet ge ett tämligen riktigt resultat. Om däremot artisten eller artistgruppen har omfattande kost-

nader för sina arrangemang ger ett skatteavdrag på hela det utbetalade beloppet ett helt felaktigt resultat. En artist som får i uppdrag att ordna en show och erhåller 30 000 kr. för detta, skall enligt förslaget erlægga preliminär A-skatt med 40 % dvs. 12 000 kr. Om man antar att kostnaderna för dekor, kläder, orkester, resor osv. uppgår till 16 000 kr., ett fullt rimligt belopp, erhåller artisten en summa av 2 000 kr. Det anförda innebär ett skatteuttag på över 80 % av nettointäkten 14 000 kr. Det är uppenbart att ett sådant förfarande skapar besvärande likviditetsproblem för den grupp av artister som mera självständigt arrangerar sina framträdanden. Förslaget måste därför omarbetas så att dessa olägenheter inte uppstår. Såväl skattesatsen som beskattningsvärdet bör alltså erhålla en sådan utformning att full hänsyn tas till den enskilda artistens arbetssätt redan vid utbetalandet av gaget.

Såsom kammarrätten framhållit kan det föreliggande förslaget anses behäftat med sådana brister att det bör undergå erforderliga omarbetningar.

II: 1297

Kännetecknande för artisters och musikers yrkesutövning är de starkt skiftande inkomstförhållandena. Många är hänvisade till avgiftskrävande arbets- och engagemangsförmedling, som reducerar varje arvode med mellan 5 och 15 %. Yrkesutövningen kräver oftast dryga extrakostnader för kläder, rekvisita, utgifter för hårvård etc., dyrbara instrument, fördyrade levnads-kostnader. Dessa förhållanden talar avgjort för att minimibeloppet för skatteavdrag sätts betydligt högre än i departementspromemorian förordade 100 kr. Även i propositionen uttalas att beloppet bör sättas betydligt högre, ehuru inget speciellt belopp nämns. Däremot sägs att förslaget om 40 % skatteavdrag — och märk väl här avses bruttoersättningen — »är i varje fall inte för högt». De förut gjorda hänvisningarna talar för att detta i mycket stor utsträckning blir fallet. Därmed beträds en högst betänklig väg, nämligen att en viss yrkeskategori blir föremål för statligt innehållande av skattemedel. Det är orättfärdigt mot den grupp det nu är fråga om och kan bli det gentemot ytterligare yrkesutövare. Centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden, som får anses ha goda förutsättningar för en bedömning på hithörande områden, anser att föreslagna 40 % innebär »i många fall väsentligt högre procent av nettointäkten». Nämnden anser att avdrag med 30 % skapar bättre överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt. Motionärerna ansluter sig härvid till nämndens mening.

Beträffande definieringen i detta sammanhang av yrkesbegreppet artist anser motionärerna att omfattningen och inte arten av verksamheten måste bli utslagsgivande. Personer som kan komma i fråga för de föreslagna särbestämmelserna bör sålunda ha sin huvudsakliga inkomst från verksamhet som artist; förslagsvis mer än halva årsinkomsten bör hänföra sig till sådan verksamhet.

Utskottet

I propositionen föreslås sådana ändringar i uppbördsförordningen att Kungl. Maj:t får rätt att förordna om uttagande av preliminär A-skatt på skattskyldigs sidoinkomster i de fall detta kan anses särskilt påkallat från uppbördssynpunkt. Förslaget bygger på en inom finansdepartementet upprättad promemoria med förslag till särbestämmelser om skatteavdrag från vissa arvoden som utbetalas till artister.

Enligt gällande rätt skall skatt erläggas antingen som preliminär A-skatt eller som preliminär B-skatt. A-skatt skall erläggas av den vars huvudsakliga inkomst kommer från anställning. Skatten beräknas vanligen efter tabell. På engångsbelopp som uppbärs vid sidan av huvudsaklig arbetsinkomst från samme arbetsgivare utgår skatten enligt grunder som fastställs av Centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden (CFU). För oregelbundna tjänsteinkomster utgör skatten 30 % av inkomsten.

Den som inte är A-skattebetalare skall inbetala preliminär B-skatt under särskilda uppbördsterminer med belopp som anges på debetsedel avseende sådan skatt.

Ett flertal bestämmelser i uppbördsförordningen gör det möjligt att bestämma avdraget för såväl preliminär A-skatt som B-skatt så att det närmare överensstämmer med den slutliga skatten.

Enligt föreskrift i 3 § 3 mom. uppbördsförordningen äger Kungl. Maj:t förordna att A-skatt skall utgå för bl. a. annan inkomst än sådan som huvudsakligen härrör från tjänst. Denna fullmakt som på förslag av 1949 års uppbördssakkunniga tillkommit i syfte att effektivisera uppbörden och förebygga onödig skatteeftersläpning har ännu inte utnyttjats. Anledningen härtill skulle enligt uttalande av departementschefen i propositionen vara dels att fullmakten knappast kan sägas innebära rätt för Kungl. Maj:t att förordna om uttagande av preliminär A-skatt också på sidoinkomster av tjänst, dels att fullmakten i dess nuvarande form inte torde kunna utnyttjas för att uttaga källskatt av den som har att erlagga B-skatt, eftersom en skattskyldig enligt uppbördsförordningen har att betala antingen A-skatt eller B-skatt men inte båda typerna av skatt samtidigt.

I propositionen föreslås därför sådan ändring av 3 § uppbördsförordningen att B-skatt skall påföras den som inte har att erlagga preliminär A-skatt för huvudsaklig inkomst av tjänst eller därmed likställd inkomst. Det blir härigenom möjligt att beteckna skatt som med stöd av Kungl. Maj:ts förordnande tas ut på extrainkomster av tjänst eller på rörelseinkomster m. m. som preliminär A-skatt.

Inom utskottet har inte rätt några delade meningar om lämpligheten av föreskrifter som i särskilda fall möjliggör källskatteavdrag från andra intäkter än huvudsaklig inkomst av tjänst och därmed jämställd inkomst. Inte

minst med tanke på de skattskyldiga själva men också från uppördssynpunkt är det angeläget att preliminär skatt kan tas ut med ett belopp som stämmer någorlunda överens med vad som kan beräknas bli den slutliga skattens storlek. Utskottet tillstyrker således bifall till förslaget att Kungl. Maj:t — om det är särskilt påkallat från uppördssynpunkt — skall kunna förordna om källskatteuttag också på extrainkomster av tjänst och på rörelseinkomster.

Av propositionen framgår att den däri begärda fullmakten i första hand är avsedd att användas för att meddela bestämmelser om skatteavdrag i vissa fall från artistarvoden.

De brister i uppördsförfarandet som föranlett förslaget i propositionen gäller inte bara artister utan också åtskilliga andra kategorier skattskyldiga. Det hade med hänsyn härtill varit önskvärt att med stöd av fullmakten särbestämmelser om skatteavdrag samtidigt kunnat meddelas i fråga om alla skattskyldiga med mera betydande sidoinkomster. Utskottet delar departementschefens uppfattning att frågan om skatteavdrag på sidoinkomster med hänsyn till spörsmålets komplicerade natur i första hand bör prövas av källskatteutredningen men vill inte motsätta sig att Kungl. Maj:t redan nu genomför en särreglering av skatteuppörden för artister.

Enligt den promemoria med förslag till särbestämmelser om skatteavdrag från artistarvoden som utarbetats inom finansdepartementet skall skatteavdrag kunna ske med 40 % av den avtalade ersättningen. Vidare skall skatteavdrag inte göras från belopp understigande 100 kr.

Motionärerna i motionerna I: 1026 och II: 1298 har framhållit att särbestämmelserna bör utformas med hänsynstagande till den enskilde artistens arbetsvillkor. Enligt motionärernas mening kan ett 40-procentigt källskatteuttag ge ett felaktigt resultat i sådana fall, då en artist eller artistgrupp har betydande kostnader i samband med sina framträdanden. Motionärerna anser det viktigt att den krets som skall beröras av bestämmelserna noga avgränsas och att dessa därför bör innehålla både en beskrivning av vad som är artistisk verksamhet och en exemplifiering av artistbegreppet. I motionen II: 1297 har — delvis med samma motivering — yrkats att skatteavdraget på artistarvoden fastställs till 30 % och att det minimibelopp från vilket skatteavdraget får ske höjs till 300 kr.

Enligt vad utskottet erfarit kommer de särbestämmelser om skatteavdrag från artistarvoden som f. n. utarbetas inom finansdepartementet att innehålla såväl en definition av begreppet artist som en exemplifiering av de yrken, vilka bör hänföras till artistyrken. Med hänsyn härtill, och då enligt propositionen frågan om en person är att anse som artist bör avgöras med hänsyn till vederbörandes verksamhet i stort, torde i normalfallen några större svårigheter att avgöra om skatteavdrag bör ske inte behöva uppkomma.

Utskottet har också inhämtat att bestämmelserna kommer att innehålla en

föreskrift om att skatteavdrag inte skall ske från belopp understigande 300 kr. men att avdragsprocenten, i enlighet med förslaget i departementspromemorian, kommer att upptas till 40. Samtidigt ämnar man föreskriva att jämkning av preliminär A-skatt inte skall få förekomma i andra fall än då CFU medgivit att sådan skatt inte skall utgå på artistarvode som tillkommer namngiven juridisk person.

Jämkningsförbudet torde ha tillkommit bl. a. med hänsyn till att utbetalarna av artistarvoden ofta saknar egentlig kameral administration och att det därför är fördelaktigt med en fast och för alla lika stor avdragsprocent. I normalfallen torde också — med hänsyn till de betydande arvoden som artister ofta uppbär och då engagemangen i regel avser kortare perioder — ett 40-procentigt avdrag leda till ett lägre skatteavdrag än avdrag enligt tabell för motsvarande inkomst. Det torde emellertid inte kunna bestridas att åtskilliga artister och artistgrupper i sin verksamhet måste vidkännas betydande kostnader och att i bl. a. sådana fall ett 40-procentigt avdrag från bruttointäkten kan komma att sluka en icke oväsentlig del av arvodesnettot. Den möjlighet artisten har att begära jämkning av den preliminära skatten på andra inkomster än artistarvode torde enligt utskottets mening knappast innebära någon tillfredsställande garanti för att inte i vissa fall en artist på grund av skatteavdraget kan komma att råka i ekonomiskt mindre gynnsamma situationer. Med hänsyn härtill anser utskottet, att den lokala skattemyndigheten bör ges generell möjlighet att jämka också den preliminära skatten på artistarvoden, och utskottet förutsätter att bestämmelser av sådan innebörd tas in i den kungörelse som kommer att utfärdas. För att jämningsfallen skall erhålla en så enhetlig bedömning som möjligt bör CFU lämpligen utfärda anvisningar i ämnet.

Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat motionerna.

De delar av propositionen som i det föregående inte upptagits till särskild behandling har inte föranlett någon erinran från utskottets sida.

Med återopande av det anförda hemställer utskottet

att riksdagen

A) med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 159 antar det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272);

B) avslår

1) motionerna I: 1026 och II: 1298

2) motionen II: 1297

i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anförde.

Stockholm den 3 december 1968

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar John Ericsson (s), Einar Eriksson* (s), fröken Ranmark (s), herrar Yngve Nilsson (h), Sundin (cp), Wärnberg (s), Gösta Jacobsson* (h), Lundström (fp), Stadling (s) och Tistad* (fp); samt

från a n d r a kammaren: herrar Magnusson i Borås (h), Brandt (s), Allard (s), Gustafson i Göteborg (fp), Engkvist (s), Vigelsbo (cp), Andersson i Essvik (s), fru Nettelbrandt (fp), herrar Eriksson i Bäckmora (cp) och Forsberg* (s).

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.